

ལྷི་ལོ་ལོ་གོང་ས་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་སྤྱི་ལོ་༢༠༠༩ ཟླ་༨ ཚེས་༢༧་ཉིན་ལ་དུགས་སུ་
རི་རྒྱུང་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རྩོ་སྐྱོན་ཐོག་ཉེན་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་ཡོངས་བསྐོ་སྐྱེད་ཚོགས་ཆེན་གྱི་
དབུ་འབྱེད་མཛད་སྒྲིལ་ཐོག་གསུང་བཤད་གནང་བ།

National Seminar on Trans-Himalayan Medicinal Plants

Leh, Ladakh 27 – 29 August 2009

Organized by Sowa-Rigpa (Amchi) Reseache Centre

ད་རིང་འདྲིར་ལ་དུགས་སྐྱེད་གསོ་བ་རིག་པའི་ཚོགས་འདུ་གཅིག་ཚོགས་བྱས་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་བརྒྱུད་གྱི་ད་ལྟ་
གནའ་རབས་གྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་རིག་གནས་ད་དོ་སྐྱེད་ཡོད་པའི་ཨེམ་ཆེ་རུབ་རུབ་བྱས་ནས་ཚོགས་གྱི་ཡོད་
རེད། ད་ཐེངས་མ་ག་ཚད་རེད། ད་ད་རེས་ཐེངས་ལྔ་བ་ཚོགས་བཞེན་ཡིན་པ་རེད། ད་འདྲིར་ཡོང་རོགས་ཅིག་
གསུངས་པ་ནང་བཞེན་བཅར་ཐུབ་པར་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང། བྱིད་རང་ཚོ་ཚང་མ་ལོག་ལ་ཡང་ད་ད་རི་
ཚོགས་འདུ་འདྲི་བྱུབ་འབྲས་ཐོན་པ་གཅིག་ཡོང་ཡས་རེ་བ་བྱེད་གྱི་ཡོད། སློན་ལམ་ལྷུ་ཡི་ཡོད།
དེ་ནས་ཚང་མ་ལ་བཀའ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ལྷུ་ཡི་ཡོད། ད་འདྲིར་རྒྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣ་ཕེབས་
བྱས་ཐུགས་འཁུར་ཆེན་པོ་བཞེས་བཞེན་ཡིན་པ་རེད། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ལྷུ་ཡི་ཡིན། སྤྱིར་ད་སྐྱེས་པའི་སློ་ཚུགས་
ཡས་ཅིག་ཡོད་ན་མཚུག་དེར་འཇིག་འགོ་ཡས་དེ་ཚོས་ཉིད་རེད། སློ་གཅིག་ཡོད་ན་མཚུག་བསྐྱེས་ཡས་ཅིག་
ཡོད་པ་དེ་ཚོས་ཉིད་རེད་བ། ད་ང་རང་ཚོའི་སེམས་ལྡན་སློག་ཆགས་རིགས་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཆི་བ། སློ་ཚུགས་
ཡས་དང་མཚུག་བསྐྱེས་ཡས་བར་ལ་ཡང་ན་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེས། རྟ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེས་ཟེར་ཡས་ད་ཡོང་གི་ཡོད་རེད།

ད་གཞི་ཚུའི་ཆ་ནས་སྐྱེ་ཆ་ན་འཆིའི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཟེར་ཡས་དེ་གཡོལ་བ་མེད་པ་གཅིག་རེད།
 རེད་བ་ཡ། སྐྱེ་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད། འཆི་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད། ར་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད། ཆ་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཟེར་ཡས་དེ་ཉེ་
 བར་ལེན་པའི་ཕྱང་པོ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཕྱིན་ཆད་ལ་ཆ་བའི་རྟེན་དང་ན་བའི་རྟེན་དེ་ཕྱི་ལོག་ནས་བྱུང་བ་
 ཞིག་མ་རེད། ང་རང་ཚོའི་ཕྱང་པོ་ཁོ་རང་ན་བའི་རྟེན་དང་ཆ་བའི་རྟེན་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད་རེད། ཡིན་ན་ཡང་
 རད་ཀྱི་རིགས་མང་པོ་གཅིག་སློབ་བྱུང་གི་རྟེན་ལ་རྟེན་ནས་ཡོང་བསྐྱེད་མཁན་གཅིག་དེ་འདྲ་ལྟ་བུའི་རིགས་
 དེ་ལ་སློབ་བྱུང་བའི་འགལ་རྟེན་དེ་འགོག་ཐབས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཡས་ཡོད་བསྐྱེད་པ་གཅིག་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་
 གནས་སྤངས་འོག་ནས་གསོ་བ་རིག་པ་ཟེར་ཡས་རིག་པ་དེ་ཕལ་ཆེར་ཕལ་ཆེར་བཅོམ་ལུན་འདས་མ་བྱུང་གོང་
 རས་ཕལ་ཆེར་ཡོད་ཀྱི་རེད་ལ་བཅོམ་ལུན་འདས་བཞུགས་པའི་ཁ་བྱུག་ནས་ད་གསོ་བ་རིག་པ་ཟེར་ཡས་འདི་
 ཡོད་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད་རེད། ཕལ་ཆེར་ལྷང་པ་མང་པོའི་ནང་ན་རྒྱ་ནག་ནང་ཡིན་ནས་རེད།
 རྒྱ་གར་ནང་ཡིན་ནས་རེད། Asia རྟེ་ Central Asia རང་ཡིན་ནས་རེད་གསོ་བ་རིག་པ་དེ་བྱུང་བསྐྱེད་ཡོད་
 པ་རེད། ད་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་འདི་ད་སྐྱེན་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྐྱེ་བ་ཚོས་བཤད་པ་ཡིན་ན་ཕལ་ཆེར་དུས་རབས་
 བརྒྱད་པའི་སྐབས་ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྗེ་བཅོམ་སྐབས་ལ་བོད་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེན་པ། རྒྱ་གར་ལྷ་ཡུ་མེ་དའི་སྐྱེན་པ།
 རྒྱ་ནག་གི་སྐྱེན་པ། དེ་བཞིན་དུ་ད་དེ་དུས་ཏ་ཟེག་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད། ད་ཕལ་ཆེར་ཨ་ཕ་སྐ་ནི་ས་ཏན་དང་ཨི་རན་
 དང་དེ་བར་གཅིག་འབྲེལ་བ་གཅིག་ཡོད་རེད། ད་དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ད་ཡུ་ན་ནི་ཟེར་ཡས་དེ་ཕལ་ཆེར་མིན་
 འགྲོ་གང་ལྟར་བོད་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུད་ནས་སྐྱེན་པ་མཁས་པ་དེ་འདྲ་འཛོམས་བྱས་གང་ལྟར་རྒྱུ་རྒྱུ་ནས་ཡུ་ན་ནའི་སྐྱེན་
 རྟེན་ནས་ལྷ་ཡུ་མེ་དིག་ ཤར་ནས་རྒྱ་ནག་གི་སྐྱེན་གཞུང་དེ་ནས་བོད་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེན་གཞུང་བཅས་ད་དེ་དུས་
 བསམ་ཡས་ལ་International / Semi International Medical Conference གཅིག་ཚོགས་པ་རེད་
 ཟེར་གྱི་འདུག་ཨ། དེ་དེ་ནས་ཨེ་ནི་ད་ངས་ཡག་པོ་ཤེས་གྱི་མེད་ད། གང་ལྟར་ང་ཚོ་བོད་པའི་སྐྱེན་གཞུང་ནང་

ལ་རྩ་བ་འདྲ་པོ་ད་བཟུན་འགྱུར་ནང་ལ་ཡོད་བསྐྱད་པའི་སྐྱེན་གཞུང་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་གར་མཁས་
བས་མཛོད་བཞག་པ་ད་སློབ་དཔོན་དཔལ་པོ་རེད་པས། དེ་ག་ནང་བཞིན་མགོན་པོ་སྐྱུ་སྐྱུབ་གཅིག་ཡོད་པ་མ་
རེད་པས་ཨ་ཨ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་ཨོག་ཨོག་གང་ལྟར་བོད་པའི་སྐྱེན་གཞུང་ནང་ཚུན་ཟེར་ཡས་དེ་འདྲ་རྒྱ་སྐད་
ཅིག་འདུག་ག་ད་དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་རྒྱ་ནག་དང་འབྲེལ་བ་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་གསལ་པོ་ཞེ་དུག་རེད། གང་ལྟར་
མདོ་དོན་དེའི་སྐབས་ནས་བརྒྱུད་ཅིག་ད་ལྟ་ང་ཚོ་ལག་ལེན་ཡོད་བཞིན་པའི་བོད་པའི་སྐྱེན་གཞུང་འདི་ད་
སྟོགས་མང་པོ་གཅིག་ནས་དེའི་ཚོ་དེའི་དུས་ཡོད་བསྐྱད་པའི་སྐྱེན་གྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་རིག་གནས་མང་པོ་
གཅིག་བསྐྱས་ནས་བཅོས་བཞག་པ་གཅིག་པལ་ཆེར་རེད་བསྐྱད་ཡོད་རེད། ཨེ་ནི་དེ་ནས་བོད་ལ་ཡང་གཡུ་ཐོག་
ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ཟེར་ཡས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཚོའི་གྲུལ་གྱི་སྐྱེན་གྱི་མཁས་པ་རིམ་བས་བྱུང་ནས་དེ་ཚོའི་ཉམས་
སྦྱང་རང་གི་ཐོག་ནས་ན་སྐྱེན་དབྱུང་བྱེད་ལྟངས་སྐྱེན་བཅོ་ལྟངས་དེ་འདྲ་སྐྱེན་བྱ་སྐྱེན་བྱ་པལ་ཆེར་ཡར་རྒྱས་
བཏང་བ་དེ་པལ་ཆེར་ཡོད་ས་རེད། དེ་འདི་ལོ་རྒྱུས་བྱས། ད་གང་ལྟར་དུས་རབ་ཉི་ཤུ་པ་འདིའི་ནང་ལ་ད་བོད་
པའི་སྐྱེན་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་སྤྱི་ལོག་མི་གསར་པ་བྱུང་བ་རེད། དཔེར་ན་པར་ཆོ་དེ་ལ་རྒྱ་མི་གྲུང་བཟོ་གྱིས་
རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཁ་བྱག་ལ་ཡ་བོད་གྱི་ཚོས་མེད་པ་བཅོ་ཡས་འབད་བཅོན་ཞེ་དུག་བྱས་པ་རེད། དགོན་
པ་མང་པོ་གཏོར་བ་རེད། དཔེ་ཆ་མང་པོ་མེར་སྲེག་པ་རེད། བཀའ་འགྱུར་བཟུན་བསྐྱུར་མཚོན་པའི་དཔེ་ཆ་
མང་པོ་མེ་སྲེག་བཏང་བ་རེད། དགོན་པ་རེ་རེའི་ནང་དཔེ་ཆ་མང་པོ་མེ་སྲེག་བཏང་ན་ཉི་མ་བདུན་ཕྱག་ཅིག་
མེའི་དུ་བ་རྒྱབ་བསྐྱད་ཡས་དེ་འདྲ་བྱུང་འདུག་ག་ ཡིན་ནས་དེའི་གནས་སྐབས་ལ་ཡ་ལྟ་ས་སྐྱེན་ཅིས་ཁང་དེ་
བཞག་པ་རེད། གང་ལྟར་པན་ཐོགས་ཡོད་པ་གཅིག་མཐོང་གི་ཡོད་རེད། རྒྱ་མིའི་དཔོན་པོ་མང་པོ་གཅིག་གིས་
བོད་པའི་སྐྱེན་གྱི་བུ་ཡི་ཡོད་པའི་སྐད་ཆ་འདུག་ག་ དེ་ནས་བར་སྐབས་ཅིག་ལ་རྒྱ་ནག་ནང་བོད་པའི་སྐྱེན་ནང་
དངུལ་རྒྱ་བཅོ་བཏུའི་སྐྱེན་གཅིག་ཡོད་རེད་པ་དེའི་སྐོར་ལ་རྒྱ་ནག་ལ་སྐྱེན་གྱི་སྡེ་ཚོན་གཅིག་གི་ཞིབ་འཇུག་

བྱས་བཞག་བཙོ་བྱུར་དུག་རྒྱང་ཡོད་མེད་བཟླ་དབྱེད་བྱས་ནས་དངོས་སུ་ནམ་རྒྱུན་སྐྱོན་བཟླ་དབྱེད་
 བྱེད་པ་ནང་བཞུགས་བྱས་ནས་གཅིག་Genepigཟེར་བ་མ་རེད་པས་ཚོ་ཚོ་དང་དེ་འདྲ་ལ་དངོས་སུ་བཟླ་དབྱེད་
 བྱས་ནས་འོ་དུག་རྒྱང་ཁྱོན་ནས་མིན་འདུག་དེའུ་ལ་རྒྱ་འདུ་ལ་སྦྱོང་བྱས་ནས་དངོས་གནས་རང་སྐྱོན་གྱི་ཕན་
 ཐོགས་ཡོད་པ་གཅིག་མ་གཏོགས་དུག་རྒྱང་མེད་བཟླ་དབྱེད་པ་གཅིག་རེད་བཞག་ཅེས་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་གནས་ཚུལ་
 ད་ལྟ་ང་ཚོ་རྒྱ་ནག་ལ་སྐྱུ་ཚབ་བྱིན་པའི་སྐབས་གཅིག་ལ་ཡ་རྒྱ་མིའི་སྐྱོན་པའི་སྤེལ་ཚན་མཁས་པ་དེ་འདྲ་ལྷགས་
 བྱས་ཁོང་ཚོ་དང་དངོས་སུ་དེ་འདྲ་ལ་བཞག་དེ་གསལ་བསྐྱེད་བྱས་ཡོད་མ་རེད། རང་ལྟར་ཞིབ་འཇུག་
 བྱས་ནས་དེ་ཚོ་དང་ཕྱན་པ་རེད་བཞག་ཅེས་བཤད་བཞག་བྱས་ཚང་རྒྱ་ནག་གྲུང་བཟན་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྐྱོན་
 ཟེར་ཡས་དེ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་གཅིག་ངོས་འཛིན་བྱས་བྱས་དོ་སྤངས་བྱས་བཟླ་དབྱེད་ཀྱི་འདུག
 ད་ལྟ་ལོ་གཅིག་རྒྱ་ནག་ལ་ན་ཚ་གཅིག་བྱུང་སོང་བ་དེ་གང་ཟེར། ར་ཚའི་མིང་ལེ་ལེག་ཟེར་རེད་བས་གང་
 ལྟར་ན་ཚ་བྱུང་བ་རེད། ར་ཚ་བྱུང་བའི་སྐབས་ལ་བོད་པ་ལེ་ཅིང་ནང་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ན་ཚ་དེ་ཁྱོན་ནས་ན་ཡོད་
 མ་རེད་ཟེར། དེ་གསལ་པོ་རེད་བཞག་བྱས་ནས་ད་བོད་པའི་རིན་ཆེན་རིལ་བུ་ཉར་བཟླ་དབྱེད་པ་ལུས་ལ་བཅང་
 བ་དེ་ཚོར་ན་ཚ་དེ་འདྲ་མིན་འདུག་དེ་དུས་ད་རྒྱ་མིའི་དཔོན་པོ་དེ་ཚོ་ལ་བོད་པའི་སྐྱོན་ལ་དོ་སྤངས་ལྷགས་ཆེན་
 པོ་བྱས་འདུག་ག། ད་དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཅིག་རེད། ད་དེ་ནས་ཨི་མི་རི་ཀ་ཁེ་ན་ཏུ་ལྷ་རོབ་ལུང་པ་
 མང་པོ་གཅིག་ལ་བྲིམས་མཐུན་གྱི་ངོས་ལེན་ཡོད་མ་རེད་དེ་ཡིན་ནས་མི་མང་པོ་གཅིག་སྐྱོན་ཟ་ཡི་ཡོད་རེད།
 བྱས་ན་སྐྱོན་དེས་ཕན་གྱི་ཡོད་རེད། རྒྱ་གར་ནང་ཆ་བཞག་ནས་བོམ་བེ། ལྷོ་ལྷོ། སྤང་ལོར། ས་ཆ་མང་པོ་གཅིག་
 རང་བྲིམས་མཐུན་གྱི་ངོས་ལེན་ཡོད་མ་རེད་དེ་བོད་པའི་སྐྱོན་ཟ་ཡི་ཡོད་རེད། དཔེར་ན་ད་ལྟ་ལྷོ་ལྷོ་ All India
 Medical Centre གྱི་ཨེམ་རྗེ་Dr. Nandi ཁོང་རང་གི་ཨ་ཅེ་ན་བྱས། Dr. Nandi ཡིན་པ་ཡོད།ངས་ངོ་
 ཤེས་གྱི་ཡོད། ཨེམ་རྗེ་ཡག་པོ་ཞེ་དུག་ཡོད། སྐྱོན་མ་བཟླ་ན་འཛིན་ཚོས་གྲགས་ཡོད་པའི་ཁ་ལྷག་ལ་ཡ་ Dr.
 Nandi ཁོང་རང་གི་སྐྱེས་དམན་དེ་Allopathy Medicine གྱིས་ཕན་མ་ཐོག་པ་བྱས། བཟོ་མ་སྐབ་པ་

བྱས། ཞེ་རྩེ་བཟུན་འཛིན་ཚོས་གྲགས་ངོ་ཤེས་བཟུང་ཡོད་ཤོད། ཞེ་རྩེ་བཟུན་འཛིན་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་
 ཟུན་ཟུང་ནས་ཕན་ཐོགས་བྱུང་བཟུང་བ་ཤོད། དེ་ཤིང་ཁ་སང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཡ་ཟླེ་ལིའི་ཟུན་ཁང་
 ཁ་ཤས་གཅིག་གིས་ནད་པ་ནད་ཤིགས་ཁ་ཤས་ཞིག་ལ་ད་ང་ཚོས་བྱེད་ཡས་ཡོད་མ་ཤོད། བོད་པའི་ཟུན་ཟ་ཏུ་
 རྒྱལ་ཅེས་དེ་འདྲ་བཤད་ཀྱི་འདུག་ག་གང་ལྟར་བོད་པའི་ཟུན་དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱིས་ཕན་ཐོགས་ཡོད་
 བ་གཅིག་མཐོང་བཟུང་ཀྱི་ཡོད་ཤོད། དེ་ནས་ད་ད་ཤེས་ཉེ་འཆར་པོ་ལན་ལ་ཡང་བོད་པའི་ཞེ་རྩེ་གཅིག་ཡོད་
 ཤོད། ཕལ་ཆེར་ལོ་བཟུ་གངས་གཅིག་བྱིན་མེད་འགྲོ། ད་ཕ་གོ་ད་བོད་པའི་ཟུན་དམིགས་བསལ་བྲིམས་མཐུན་
 ངོས་ལེན་མེད་པ་གཅིག་ལ་བོད་ཟུན་འདུག་སེ་སྤོད་བཟུང་ཀྱི་ཡོད་ཤོད། ད་ད་ལན་ཉེ་འཆར་Warsaw, པོ་
 ལན་རྒྱལ་ས་ལྷར་ལོ་ལ་ཡ་གང་ལྟར་བྲིམས་མཐུན་ངོས་ལེན་བྱས་བྱས་ད་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་གང་ལྟར་Register
 བྱས་ནས་ཟུན་ཁང་རྒྱང་རྒྱང་ཞིག་བཟུགས་བྱས་ང་ཁ་ཉིན་དེར་སློ་འབྲེད་བྱེད་ག་བྱིན་པ་ཡིན། ད་དེ་འདྲ་ཡིན་
 དུས་པོ་ལན་གཞུང་མཐུན་གྱི་བྲིམས་མཐུན་གྱི་ངོས་ལེན་ཡོད་བཟུང་བ་ཆགས་བཟུང་ཡོད་ཤོད། ད་དེ་འདྲ་
 གཅིག་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ཕན་གྱི་ཡོད་པ་ཡིན་དུས་ཅམ་ནས་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་དེ་ད་དཔེ་འདྲ་པོ་
 གཅིག་ཆ་བཞག་ན་Allopathy ཟུན་དེ་ད་དགོས་དུས་གཅིག་ལ་ཟུན་དེ་ཕན་པོ་ཞེ་དུག་ཡོད་ལའ། གང་
 མཚམས་རྗེས་Side affect ཡོང་གི་འདུག་གཞོད་ཀྱི་ཅེས་ལབ་མཁན་འདུག་གང་མཐུག་གུར་ཟུན་དེ་བཙོང་
 ཚོག་གི་མ་ཤོད་ཅེས་ཟེར་གྱི་འདུག་ག་བྱས་ཅང་ག་བོད་པའི་ཟུན་ལ་ཆ་བཞག་ན་བོད་པའི་ཟུན་སྤྱི་དེ་བཤད་
 ཡས་མ་ཤོད་བ། བོད་པའི་ཟུན་བྱེ་བྲག་འགའ་ཤས་འགའ་ཤས་ད་དུང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་ཡས་དེ་འདྲ་
 ཡོད་དོགས་ཁ་བོ་ཤོད། ཡིན་ནས་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་Allopathy ཟུན་འགའ་ཤས་འགའ་ཤས་མཐུག་གོར་
 གཞོད་ཅེས་ལབ་ནས་ban བྱེད་ཡས་དེ་ཡོང་གི་ཡོད་ཤོད་དེ་ཞེ་ལོ་བེ་ཟུན་དེ་བྲིམས་མཐུན་ཆགས་ཀྱི་
 ཡོད་ཤོད་པ། བྱས་ཅང་བོད་པའི་ཟུན་ལ་ཆ་བཞག་ནས་དེ་དེ་བཞིན་བྱེད་ནས་ཁོ་ཡོངས་རྗོགས་ལོག་ལ་

བརྟག་དབྱུང་བྱེད་མ་ཚར་ནས་གཙོ་ཆེ་ཆེ་མང་པོ་གཅིག་ད་པན་གྱི་ཡོད་པ་དེ་གསལ་པོ་ཞེ་དྲག་རེད་པ།
 ད་དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ཁྲིམས་མཐུན་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཡས་ལ་ག་རེ་ཟེར་དགོས་རེད་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་གཅིག་
 ཆགས་བསྐྱད་གྱི་ཡོད་རེད། དེ་ནས་ང་རང་སྐྱེར་ངོས་ནས་ཆ་བཞག་ནས་ང་ཚོ་བོད་པའི་དཔེ་ཞིག་ཡོད་རེད་
 ནད་པ་རྒྱས་པོ་ཞེས་ཇེ་ཡིན་ཤེས་གྱི་ཡོད་པས། གོ་སྐོང་བས། ཉེ་ཉེ་བྱས་ཅང། ད་སྤྱོད་མང་པོ་ཟས་བྱས་ནས་
 ད་གང་མཚམས་ཅིག་ནས་སྤོང་ཡོད་ཅིག་ཆགས་བྱས་སོ་སོ་སོ་སོས་ཞེས་ཇེ་བྱེད་ཡས་དེ་འདྲ་ཡོང་
 བསྐྱད་གྱི་འདུག་ག་གང་ལྟར་ད་བོད་པའི་སྤྱོད་དང་ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་བཞི་ལ་སླེབས་བསྐྱད་ཡོད་རེད།
 ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་བཞི་མ་སླེབས་བར་གཙུག་བོད་པའི་སྤྱོད་ཟས་བསྐྱད་པ་རེད། ཞི་དེ་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་རེད་བཞག་
 ང་ཚོའི་བོད་པའི་སྤྱོད། དངོས་གནས་དྲང་གནས་པན་ཐོགས་ཡོད་བསྐྱད་པ་གཅིག་རེད་འདུག་ཡང་Side
 Affect ཟེར་མཁན་དེ་ཞེ་དྲག་མེད་བསྐྱད་པ། ད་དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ང་རང་སྐྱེར་ངོས་ནས་བཤད་ན་བོད་
 པའི་སྤྱོད་པན་ཐོགས་ཡོད་པ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་རེད། ད་གཉིས་ནས་ད་རེ་ཁ་སང་རྒྱབ་སྤྱོད་ཤེས་དེ་པར་དེ་
 འདྲ་ཡོང་གི་འདུག་ག་ད་གཅིག་Chemical མང་པོས་བཟོ་བཞག་པའི་སྤྱོད་དེ་འདྲ་ལ་ཉོག་ཅམ་དགའ་
 པོ་ཞེ་དྲག་མ་བྱེད་བྱས་Natural ཟེར་དགོས་རེད་དང་Herb དང་དེ་འདྲས་བཟོས་བཞག་པའི་སྤྱོད་ལ་
 དགའ་པོ་བྱེད་མཁན་རིགས་ཅིག་ཡོང་གི་འདུག་ག་བྱས་ཅང་བོད་པའི་སྤྱོད་དེ་ཉག་ཉག་དེ་ཚོ་ལ་རན་པོ་
 ཞེ་བོ་གཅིག་རེད་བསྐྱད་ཡོད་རེད། ད་མ་གཞི་མི་གཅིག་གི་ལོ་རྒྱུས་རེད་མི་གཅིག་གི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བརྒྱ་ཆ་
 བརྒྱ་ཐམ་པ་Prove བྱེད་ཐུབ་གྱི་མ་རེད། ད་ལྟ་སྤོང་མ་བོམ་བེ་ནས་ཡིན་པའི་མི་ཚང་གཅིག་ངའི་སར་ཐུགས་
 གར་སླེབས་བྱུང། ཁོང་ཚོའི་མི་ཚང་གི་བྱ་གཅིག་ཁྲག་གི་ན་ཚ་ཁྲག་གི་ཀེན་སར་ནས་བདུན་ཕྱག་རེ་རེའི་ནང་
 Blood transfusion བྱེད་དགོས་མཁན་གཅིག་རེད་འདུག་དེ་རྩ་རམ་སྤྱ་ལར་ཡོང་ནས་དེ་དུས་ཞེས་ཇེ་
 བསྐྱད་འཛིན་དབང་རྒྱལ་ལགས་ཡོད་རེད། དབང་རྒྱལ་ལགས་ཀྱིས་སྤོང་གཅིག་སྤྱད་ནས་བདུན་ཕྱག་གཅིག་

ནང་ལོག་ལ་ཁྲག་transfusion ཟུང་མི་དགོས་བྱུང་བཞག་ངས་མཚུག་གོར་དབང་རྒྱལ་ལགས་ལ་སྐྱོན་ག་
རེ་སྐྱད་པ་ཟེར་ཡིན། བཙོ་བཏུ་ཟླ་ཤེས་སྐྱད་པ་ཡིན་ཟེར། བཙོ་བཏུ་ཟླ་ཤེས། ཏུས་ཡུན་ག་ཚད་ཕྱིན་ཡོད་ན་
གང་ཉར་ད་བདུན་ཕྱག་གཅིག་ནང་ཁྲག་transfusion ཟུང་དགོས་མཐའ་ནད་པ་ཇ་དྲག་གཅིག་བཙོ་བཏུ་
ཟླ་ཤེས་ཟས་ནས་བདུན་ཕྱག་གཅིག་ནང་ཁྲག་གསར་པ་སྐྱག་མི་དགོས་ཡས་བྱུང་ཡོད་རེད་ད། མཚུག་གོར་
མོ་རང་དགའ་པོ་བྱུང་ནས་བོམ་བེ་ནང་བོད་པའི་སྐྱོན་གྱི་Clinic གཅིག་བཙོག་རོགས་ཅེས་མཚུག་གོར་
གཅིག་བཙོག་ཀྱང་བཙོག་པ་རེད། བྱས་ཚང་ད་དེ་འདྲ་འདི་བོད་པའི་སྐྱོན་གྱིས་པན་གྱི་ཡོད་བསྐྱད་པའི་
ལོ་རྒྱུས་དང་གང་ཉར་འཇོམ་བྱ་སྤྱིང་འདིའི་ནང་འོས་པ་གཅིག་ཡིན་བསྐྱད་པ་དེ་པལ་ཆེར་གསལ་པོ་ཞེ་དྲག་
རེད། ཤེས་སོང་བ། ད་དེ་འདྲ་གཅིག་བྱས། ད་ཡིན་ན་ཡང་བོད་པའི་སྐྱོན་ད་ལྟ་བར་དུ་གཅིག་བོད་པའི་སྐྱོན་གྱི་
འགོ་སྐྱབས་ཅིག་ཡོད་པ་རེད་དེ་ད་ག་རང་མ་གཏོགས་ད་དེ་ནས་ཡར་ཡར་རྒྱས་དགོས་མ་རེད་ལ་པ་ཡས་རྩ་བ་
ཉིད་ནས་མ་རེད། ཟུ་མཐུད་ནས་ Modern Scientific Investigation ཟུང་ཡས་དེ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་ནས་
ཟུང་གྱི་ཡིན་ན་ད་ལྟ་པོ་པོ་ལགས་འདིས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་རེད། དེ་ཉན་ཉན་ག་རེ་ཟེར་དགོས་རེད།
ད་ལྟའི་འཇོམ་བྱའི་སྤྱིང་ནང་སྤྱིར་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་Science གྱི་ཐོག་ནས་ར་འཕྲོད་པ་གཅིག་དགོས་
ཡས་ཆགས་གྱི་ཡོད་རེད་ལ་ལྷག་པར་སྐྱོན་སྐྱོར་ཆ་བཞག་ན་Scienceཐོག་ཞིབ་འཇུག་ཟུང་ནས་ད་གང་ཉར་
ངེས་པ་བརྟེས་པ་གཅིག་དགོས་གྱི་ཡོད་རེད། ད་དེ་འདྲ་ཡིན་ཏུས་བོད་སྐྱོན་སྐྱོར་དེ་ད་ག་ནང་བཞིན་Scientific
ཐོག་ནས་Research དེ་འདྲ་མང་ཚུལ་ཟུང་བྱུང་ཡས་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བཞག་གཉིས་ནས་ང་ཚོ་ད་ལྟ་སྡོ་
སྐྱོན་བཏབ་ཡས་དེ་ད་ལྟ་འདི་ནས་གསུངས་སོང་བ་སྡོ་སྐྱོན་བཏབ་ཡས་བྱུང་སོང་བ། དེ་སྤྱོད་ཅིག་ནས་བོད་
སྐྱོན་འདི་ཡར་རྒྱས་བྱུགས་ཆེན་པོ་ཆགས་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ངོས་འཛིན་ཆགས་པ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན་ན་དཔེར་ན་
རྒྱ་གར་ནང་ཆ་བཞག་ནས་ད་བོད་སྐྱོན་བྱུང་ཆེན་པོ་འགོ་ཡས་ཡོང་གི་རེད་པ། དེ་ཡོང་ཏུས་བོད་སྐྱོན་གྱི་སྐྱོན་

རྒྱ་སྐད་ས་མཐོ་བོར་སྐྱེས་བཤད་མཁན། ད་ས་དམའ་སར་སྐྱེས་མཁན་སྟོག་སྐྱོན་འདྲ་བོ་ཡིན་ན་དེ་འབེལ་བོ་
ཡོང་གི་རེད། ད་ས་མཐོ་སར་སྐྱེས་མཁན་དེ་ཚོའི་གྲལ་མ་གདང་ཡས་ཉེན་ཁ་འདུག་ག་དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་
ས་མཐོ་བོ་དེ་གས་དེ་སྟོ་སྐྱོན་ཐོན་སྐྱེས་བྱེད་ཡས་བྱུང་བ་ཡིན་ན་སྟོགས་ཅིག་ནས་བོད་སྐྱོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཅིག་
Production བྱེད་ཡོང་དུས་ལྷགས་ལ་རྒྱ་ཆ་དེ་སྤང་ངེས་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་ལ་ས་གནས་ས་ཐོག་གི་ཡུལ་མི་
ལས་བབ་ཅིག་ཡོང་གི་རེད། དེ་བྱིད་རང་ཟེར་ཡས་དེ་དབེ་ཡག་པོ་འདུག་དེ་ནས་བོད་པའི་ཨེམ་རྩེ་ཚོས་
སྟོན་མ་ནས་ངས་འདི་བཤད་བཤད་ཀྱི་ཡོད་སྟོ་སྐྱོན་དེ་དེ་སྤྲོ་དབེ་ཚའི་ནང་བཤད་པ་སྟོ་སྐྱོན་གི་མདོག་དང་
དབྱིབས་དེ་འདྲ་གཅིག་ཡོད་རེད། ལོ་མ་ཉོག་ཅོམ་རྒྱབ་པོ་གཅིག་ཡོད་རེད་ཡང་འཇམ་པོ་གཅིག་ཡོད་རེད་
ཟེར་ཡས་དེ་འདྲ་བོ་ཅོམ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ་ཞིབ་ཚག་པོའི་འགྲེལ་བཤད་གཅིག་པལ་ཆེན་གདང་གི་ཡོད་
མ་རེད། དེ་ཚོའི་གྲལ་དེ་ཡིན་ཅིག་མིན་ཅིག་དཔར་རྒྱབ་ཡང་ན་རི་མོ་བྱིས། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་སྟོ་སྐྱོན་ངོས་
འཛིན་མ་ཞོར་བ་གཅིག་དགོས་ཡས་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཤག་སྐབས་རེ་ཡང་ང་ཚོ་སྐྱོན་རྒྱུའི་ནང་ལ་ཡང་སྐྱོན་
གཞུང་ནང་བཟུན་བཞག་པའི་སྐྱོན་རྒྱ་དེ་མ་རག་ན་དེའི་ཚབ་གཏོང་ཡས་དེ་འདྲའི་གཅིག་ཡོང་བཤད་ཀྱི་
འདུག་ག་དེ་འོ་དེ་ཚོའི་གྲལ་བྱུང་ན་སྐྱོན་གཞུང་ནང་ཡོད་པའི་སྐྱོན་རྒྱ་ངོ་མ་བྱུང་ན་ལྷག་ཡས་མ་གཏོགས་འདིའི་
ཚབ་བཟོ་གཏོང་ཡས་གང་སྐྱུང་སྐྱུང་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མེད་འགོ། ཡང་རྩ་བ་བོད་པའི་སྐྱོན་གཞུང་ཚད་དངོས་
གནས་ཚད་སྤྲོ་གཅིག་ཡོད་རེད་དེ་ཡིན་ནས་སྐྱོན་པ་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་གི་ཤེས་ཚད་མ་གདང་ཡས་ཡོང་སྲིད་
ཀྱི་རེད། གཉིས་ན་སྐྱོན་སྐྱེས་དག་པོ་མ་བྱུང་ན་སྐྱོན་ཀྱི་རྣམ་པ་བཤད་བཞག་པ་ནང་བཞིན་ནད་པ་ལ་ཕན་མ་
ཐོགས་པ་ཡོང་གི་རེད་པ། བྱས་ཅང་སྐྱོན་རྒྱ་དེ་སྐྱེས་དག་པོ་དགོས་ཡས་ཞེ་དྲག་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཤག་
སྐྱོན་རྒྱ་སྐྱེས་དག་པོ་ཡོང་ཡས་ལ་སྟོགས་ཅིག་ནས་སྐྱོན་རྒྱ་འབེལ་བོ་གཅིག་ཡས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད་ལ།
གཉིས་ནས་སྟོ་སྐྱོན་དེ་དག་གི་ངོས་འཛིན་དེ་མ་ཞོར་ཡས་གཅིག་བྱེད་ཡས་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བཞག་ངས་ནམ་

རྒྱུན་ཕྱིན་ཀ་རྩེད་མོ་ཡིན་ཕྱིན་ཀ་རྩེན་གཤིག་དང་རྩེད་མོ་ཡིན། རྩོན་མ་ང་ལ་དྲགས་ལ་ཡོང་བའི་ཁ་ཕྱག་
ཅིག་ལ་སྐྱོན་པ་བོད་ནས་ཡོང་མཁན་དེ་གང་ཟེར་...ཨོ་བཟླ་འཛིན་རྣམ་རྒྱལ་རེད། སྐྱོན་སྦྱོར་ཞེ་དྲག་
མཁས་པོ་རེད་བ། རེད་བ་ཡ། བཟླ་འཛིན་རྣམ་རྒྱལ་མཉམ་དུ་ཡོད། ང་དེ་དུས་མོ་འའི་ནང་ཡོང་བའི་
ཁ་ཕྱག་ཅིག་རེད་ཀྱུག་ཙམ་ཀྱུག་ཙམ་མོ་ཏེ་བཀག་ནས་སྤང་སྤང་ལ་ཡ་ཕྱིན། ལུ་མར་གྱི་མ་གྱི་མ་ཡོང་སའི་ཁ་
ཕྱག་དེ་བ་སྤང་སྤིང་རྩེ་མོ་དང་མེ་རྟོ་སྤིང་རྩེ་མོ་དེ་འདྲ་ཤར་གྱི་འདུག་མེ་རྟོག་ད་ག་རེ་ཟེར་མཁན་དེ་རེད་བྱིས།
དེ་སྤང་རྒྱན་ཟེར་མཁན་དེ་རེད་ཟེར། མེ་རྟོག་བྱིང་རྒྱ་ཕྱང་ཕྱང་ཅིག་ད་དེ་ནས་ཡར་ཕྱིན་ནས་ཡང་མེ་རྟོག་
དེ་འདྲ་འདུག་མཚོན་གཞི་གཅིག་པ་རེད། དབྱིབས་མ་འདྲ་རེད། རིང་ལོས་མ་འདྲ་རེད། དེ་ག་རེ་རེད་ཟེར།
དེ་སྤང་རྒྱན་རེད་ཟེར། བྱས་ཙང་རིའི་སྤང་ཕྱིན་པའི་སྐབས་མེ་རྟོག་བྱིང་རྒྱ་ཡིན་ན་སྤང་རྒྱན་ཡིན་པ་ཀྱུབ་
པའི་བཟོ་འདྲ་ཞིག་འདུག་ཉེ་ཉེ་ཉེ་ཉེ། བྱས་ཙང་ང་ཚོ་སྐྱོན་ཞིབ་ཚག་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་ཤེས་སོང་ང་གནང་
འགག་ཅིག་ཡོད་བཟོ་འགྲོ་གཅིག་འདུག་བྱས་ཙང་རྟོག་ཙམ་ཞིབ་ཚག་པོ་བྱེད་ཨ། དེ་ནས་ངས་ནམ་རྒྱུན་
ནས་རྒྱད་ཅིག་བཀོག་གི་ཡོད་རེད། ལྷུ་ལྷུ་ཟེར་ཡས་མེ་རྟོག་ཅིག་འདུག་ག་དེ་ད་ལྷ་རྒྱ་གར་ཚོས་ད་ལྷར་
འདི་ཟེར་གྱི་འདུག་ཨ་རྒྱའི་ནང་སྐྱེས་པའི་Water Lily ཟེར་ཡས་ཅིག་འདུག་ག་དེ་ལ་ཕལ་ཚེར་ལྷུ་ལྷུ་
ཟེར་གྱི་འདུག་བསམ་བྱུང། བྱས་ཙང་ལྷུ་ལྷུ་སྐྱོན་པོ་ལྷུ་ལྷུ་དམར་ཟེར་ཡས་དེ་ཚོ་དཔེར་ན་རྩེ་བཙུན་སྐྱོལ་
མ་ཚ་བཞག་ནས་ལྷུ་ལྷུ་སྐྱོན་པོའི་རྒྱན་ཆ་ཡོད་རེད་བ་ད་ང་ཚོས་ལྷུ་ལྷུ་ཟེར་ཡས་དེ་དགོ་ལྷན་རིར་སྐྱེས་
བཟང་པའི་མེ་རྟོག་ཚོར་སྐྱོན་ཟེར་ཡས་གཅིག་ཡོད་རེད་ལ་སྐྱག་པར་དུ་ལྷ་མོ་ང་དགོ་ལྷན་རི་ལ་ཕྱིན་པའི་ཁ་
ཕྱག་ལྷུ་ལྷུ་རེད་ཅེས་བཏུབ་བཞག་པ་གཅིག་མཆིར་སྐྱབས་སོང་...གང་འདྲ་ཡིན་ན་བསམ་ང་དོགས་པ་
བཟུང་ཡོད། ཤེས་སོང་ང། རྩོན་མ་ངས་ལབ་སྐྱོང། དེ་ཚོའི་གལ་ང་ཚོས་ཞིབ་འཇུག་དང་གོ་སྐྱར་བྱེད་དེ་ནས་
ས་མཚོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཚོར་སྐྱོན་དེ་ཚོ་དང་རྒྱའི་ནང་སྐྱེས་པའི་ལི་ལི་དེ་ཚོ་ལུས་པ་གཅིག་པ་རེད་འདུག་མིན་

ལྷ་གཅིག་འདུག་ག་ ད་འདི་ཡང་གནད་འགག་རེད། ད་དེ་རིང་གཞན་དག་གང་ཡང་ལྷ་ཡས་མིན་འདུག
 ད་ཡང་ངས་འདི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདྲ་པོ་གཅིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཏེ་སྲིད་དེ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
 ཟེར་ཡས་གང་མ་རེད། ངས་ནམ་རྒྱུན་ཏྟག་པར་འདི་བཤད་བསྟན་ཀྱི་ཡོད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ལ་ཕྱ་ལི་
 ལུགས་(Pali Tradition) དང་སམ་ཀྱི་ཏའི་ལུགས་(Sanskrit Tradition) བྱས་གཉིས་ཡོད་རེད།
 Pali Tradition དེ་དུས་རབས་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོའི་རིང་ལ་འབར་མ། ཐེ་ལན། ཤྱི་ལྷན། ཀམ་བོ་ཉི་ཡ།
 ལོ་ས་དེ་དག་གིས་ཉར་ཚག་འཛིན་སྐྱོང་སླེལ་གསུམ་ཡག་པོ་བྱེད་ནས་བསྟན་ཡོད་རེད། བྱས་ཚང་ཕྱ་ལི་
 ལུགས་ཀྱི་Authority དེ་ཤྱི་ལྷན་དང་དེ་དག་ལ་པལ་ཆེར་ཡོད་རེད། ད་Sanskrit Tradition འདི་
 ལྷ་མོ་སམ་ཀྱི་ཏའི་སྐད་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྐད་ལ་དང་པོ་བསྐྱར་ཡས་དེ་རྒྱ་ནག་སྐད་ལ་བསྐྱར་
 བ་རེད། དེ་ནས་གཉིས་པ་དེ་བོད་སྐད་ལ་བསྐྱར་བ་རེད་བཞག་ ད་རྒྱ་ནག་ཆ་བཞག་ན་ད་ལྷ་གུང་བྱན་
 ཆགས་བསྟན་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་Sanskrit Tradition ཀྱི་Authority དེ་གུང་བྱན་ཏང་གིས་བྱེད་
 བས་ཡག་པོ་གཅིག་མིན་འདུག་ག་ ད་བོད་པ་དང་སོག་པོ་ཆ་བཞག་ན་བོད་པ་ནི་གཞི་གྲུབ་ཡོད་མ་རེད།
 དེ་འདྲ་སོང་ཚང་Sanskrit Buddhist Authority དེ་རྒྱ་གར་རང་གི་ཉེར་དགོས་འདུག་ དེ་རིང་ཁ་སང་
 རྒྱ་གར་ནང་ཤེས་ཡོན་ཅན་བླ་མ་དེ་འདྲ་ངས་ལོ་ཤེས་པ་དེ་འདྲ་སྐྱར་རྣམས་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 Sanskrit University Professor མང་པོ་གཅིག་དངོས་གནས་ Sanskrit scholar ཆགས་བསྟན་
 ཡོད་རེད། Authentic ཡོད་བསྟན་མཁན་ཆགས་བསྟན་ཡོད་རེད། དེ་ཚོས་ནང་ཚོས་ལ་དོ་སྣང་ཞེས་ག་
 བྱེད་བསྟན་ཀྱི་འདུག་ག་ ད་ཉིན་རྒྱ་ཕྱག་པོ་ཞེ་བོ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག་ག་ འདིར་སྐྱབ་བཞག་མཁན་དེ་འདྲ་
 ཏྟ་ཏྟ་ཏྟ་བྱས་ཚང་རྒྱ་གར་ནང་ལོག་ལ་ཡ་ནང་ཚོས་ལ་དོ་སྣང་གསར་བ་བྱེད་མཁན་དེ་འདྲ་བསྐྱེབ་བསྟན་
 ཀྱི་འདུག་ག་ ང་ཚོན་མ་ཨམ་རྣམས་ཏེ་ལ་བྱིན་པ་རེད། ཨམ་རྣམས་ཏེ་ལི་མི་མང་པོ་གཅིག་གིས་དོ་སྣང་མང་པོ་བྱེད་

བསྐྱེད་ཀྱི་འདུག་ཡང་Dr. Ambedkar རྗེས་འབྲུང་དེ་ཚོ་ཡང་པུ་ལིའི་Tradition གཅིག་བསྐྱེད་ཀྱི་འདུག་
 ག་ད་Buddhist Traditionནང་པུ་ལིའི་ལུགས་དང་སམ་གྱི་ཉའི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་རེད་བ་ད་སམ་
 གྱི་ཉའི་Tradition དེ་རྒྱ་གར་གྱིས་བདག་པོ་རྒྱབ་བསྐྱེད་པ་དེ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་དེ་དཔེ་ལ་བཀོད་པ་རེད།
 དེ་བཞིན་དུ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་འདི་རྩ་བའི་རྒྱ་མིའི་གསོ་བ་རིག་པ་འང་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ཡོད་རེད་ཡུ་ན་ནིའང་
 བསྐྱེད་ཡོད་རེད། རེད་དེ་ཡིན་ནས་ང་ཚོ་ཡོངས་གྲགས་ལ་ཡ་རྒྱ་གར་ནས་ད་ལྟ་བུ་ལྟན་འགྱུར་ནང་གི་ཚོས་ཚན་
 ༡༢ ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་གར་ནས་ཡོང་བསྐྱེད་པ་གཅིག་རེད། རྒྱ་ནག་ནས་བསྐྱེད་བ་མེད་པ་རེད། ང་ཚོས་ནམ་རྒྱུན་
 ནས་བོད་ཀྱི་སྐོན་གཞུང་རྩ་བ་ལྷུངས་བདུག་ས་དེ་རྒྱ་གར་ནས་རེད་ཟེར་ནས་ནམ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་དེ་གསུངས་ཀྱི་
 ཡོད་རེད་པ། རེད་པ་ཡ། བྱས་ཚང་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་འདི་རྒྱ་གར་བས་བདག་པོ་རྒྱབ་དགོས་ཡས་རེད་
 བཞག་མ་གཏོགས་རྒྱ་ནག་གིས་བདག་པོ་རྒྱབ་དགོས་ཡས་ཅིག་མིན་འདུག་ག་དེ་ནས་ཡང་ང་ད་ལྟ་རྒྱ་གར་
 གཞུང་ལ་རྗེས་བཀོད་པ་དེ་འདྲ་མ་རེད་ད། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་འདི་རྒྱ་ནག་གིས་ངོས་འཛིན་བྱས།
 རྒྱ་གར་དེའི་མཚུག་གྱུར་ལུས་པ་ཡིན་ན་སློབ་འདྲ་བོ་གཅིག་རེད། ཉེ་ཉེ་ད་འདིར་Some political
 implication གཅིག་འདུག་ག་National Interest བརྗེས་པ་ཡིན་ནས། Nobody doubt that Tibet
 Buddhism is come from India. Some of the Chinese nationalist, narrow minded
 nationalist , they want Tibet Buddhist also should be come from China. But the fact is
 not like that. So the Buddhist is come from India. Now similarly Tibetan Medical
 System also basically come from India. So India has a rigid sort of ownership. I think
 that's important. ད་འདི་ངས་ཆབ་སྲིད་བྱས་ནས་བཤད་ཀྱི་མེད་ད། འོ་ད་འདི་འདྲ་རེད་ཅིག་རེད།
 so, that's all. བསྐྱེད་ཀྱི་ངས་ཅིག་ལུས་བཞག་རྒྱབ་ལ་དུགས་ནས་ཤར་མོན་བར་གང་ལྟར་བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་
 རིག་གཞུང་ཅིག་འགྱུར་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད་རེད། ཉི་མ་ལ་ཡ་བོད་དང་བསྐྱེད་ནས་ཡུལ་ལྷུང་དེ་དག་ཡོང་གི་
 རེད་པ། དེ་ག་ནང་བཞིན་གསོ་བ་རིག་པའི་ཨེ་རྒྱབ་ལ་དུགས་ནས་ཤར་མོན་བར་ཡོད་རེད། ད་དེ་དག་

གི་ནང་ནས་དང་སང་གི་Modern དུས་ཚོད་དེ་རྗེས་ཟིན་ཐུབ་པ་བྱེད་བྱས་ངས་ནམ་རྒྱུན་ནས་ལབ་བཟང་
 བ་ The best way to preserve one's own tradition is with modern education.
 སོ་སོའི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་ཡོད་པ་དེ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཡས་དེ་Modern དང་མ་འབྲེལ་བ་བྱས་ལྷག་
 སྐྱོག་ལ་བཟང་བ་དེ་Suicide བྱེད་པ་དང་གཅིག་པ་རེད། སོ་སོའི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་དེ་Modern
 Education ཚ་ཚང་གཅིག་ཡོད་བྱས་དང་རབས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན། དང་རབས་ཀྱི་ལག་བརྩལ་དེ་དག་ཚ་ཚང་
 ཡོད་བྱེད་དེའི་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ན་དངོས་གནས་དྲང་གནས་རྒྱ་
 མཚན་ལྡན་པ་གཅིག་དང་རུས་པ་ལྡན་པ་དང་ཡུན་རིང་པོ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཐུབ་ཡས་གཅིག་ཡོང་ཡ་རེད།
 དཔེར་ན་ཆ་བཞག་ན་Norway, Finland བྱས་བྱང་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་མི་རིགས་འདུག་ག་ འོ་ཁོང་
 ཚོའི་མི་རིགས་གོམས་གཤེས་ཆ་ལྷགས་བཟླ་སྦྱོང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཡས་དེ་Modern Education ཚ་ཚང་ཡོད་
 པ་བྱེད་དཔེར་ན་Samiland ཚ་བཞག་ན་ཁོ་རང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་བཅུག་འདུག་ག་ དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ཁོང་
 ཚོས་དང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་Modern Education Knowledge ཚ་ཚང་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ཁོང་ཚོའི་
 མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་རྣམ་པ་དེ་བརྒྱུད་གི་འདུག་ག་ ད་ལྟང་པ་ཁ་ཤས་ལ་ཡ་Latin America
 དེ་བར་འདུག་ སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་སྐད་ལ་ཞེན་འགོག་ཞེ་དྲག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ་ད་
 དེ་སྐད་དེ་ལྷག་ཡོང་བསམ་ནས་Isolate བྱེད་བཟང་ཀྱི་འདུག་ག་ བྱས་ཚང་ང་རང་ད་ལྟ་ལ་དུགས་ལྷལ་
 བྱེད་ནས་ངས་འདི་རེ་བ་ཆེན་པོ་འདྲ་ཞིག་མཐོང་སོང། བྱེད་རང་ཚོ་དང་སང་གི་ཤེས་ཡོན་དང་ཨིན་
 ཟིའི་སྐད་དང་ཉིན་དྲུའི་སྐད་དེའང་ཡོད་པ་བྱས། དཔེར་ན་ཨིམ་རྗེ་ཆ་བཞག་ན་Modern Medical
 Education སྲུང་བྱས་ཨིམ་རྗེ་ཐོན་པ་དེ་འདྲ་མང་པོ་འདུག་ག་ ཕལ་ཆེར་ཉི་མ་ལ་ཡའི་ས་ལྷལ་རིང་པོ་
 འདིའི་ནང་ནས་Potential ཆེ་ཤོས་དེ་བྱེད་རང་ཚོ་ཕལ་ཆེན་ལ་དུགས་ལ་ཡོད་པ་འདྲ་པོ་གཅིག་འདུག

བྱས་ཅང་བྱེད་རང་ཚོ་ད་ལྟ་བུ་Active sort of role in this period, so I am very very encourage... or proud and I very much appreciate. So please continue more active role and in the mean time close cooperation, now here with Himachal, very good and then also the other state with same like Arunachal, Sikkim with more cooperation. Then our Institution in Sarnath, Ngawang Samten and one medical person there Lobsang Tenzin. So you all cooperate, its very good. So please continue. All these responsibility of preservation of Tibetan Sowa-Rigpa is our core responsibility.

So we must work together.

Thank You!